

รวมคำบรรยาย

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๗๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เล่มที่ ๗

บทบรรณาธิการ

คำถาม ที่ประชุมบริษัทมีมติด้วยเสียงข้างมากถูกต้องตามข้อบังคับของบริษัทให้ปลดกรรมการและประธานกรรมการของบริษัท และแต่งตั้งผู้ถือหุ้นคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการบริษัทแทน โดยผู้ถือหุ้นที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการบริษัทได้ออกเสียงลงมติในการประชุมวาระดังกล่าวด้วย ดังนี้ มติที่ประชุมของบริษัทชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๔๕๔/๒๕๖๑

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๔๕ บัญญัติว่า “ผู้ถือหุ้นคนใดมีส่วนได้เสียเป็นพิเศษในข้ออันใดซึ่งที่ประชุมจะลงมติ ท่านห้ามมิให้ผู้ถือหุ้นคนนั้นออกเสียงลงคะแนนด้วยในข้อนั้น” มาตรา ๑๑๕๑ บัญญัติว่า “อันผู้เป็นกรรมการนั้น เฉพาะแต่ที่ประชุมใหญ่เท่านั้น อาจแต่งตั้งหรือถอนได้” และมาตรา ๑๑๔๔ บัญญัติว่า “บรรดาบริษัทจำกัดให้มีกรรมการคนหนึ่ง หรือหลายคนด้วยกันจัดการตามข้อบังคับของบริษัท และอยู่ในความครอบงำของที่ประชุมใหญ่แห่งผู้ถือหุ้นทั้งปวง” จากบทบัญญัติดังกล่าวมีความหมายเพียงว่า ห้ามมิให้ออกเสียง ลงมติเฉพาะผู้ถือหุ้นที่มีส่วนได้เสียเป็นพิเศษเกี่ยวกับข้อซึ่งที่ประชุมจะลงมติเท่านั้น เมื่อการแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการบริษัท เป็นเรื่องปกติของการบริหารจัดการบริษัท ซึ่งต้องอยู่ภายใต้การควบคุมหรือครอบงำของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น ดังนั้นผู้ถือหุ้นย่อมมีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการบริษัทได้ โดยถือตามคะแนนเสียงส่วนใหญ่ของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิของผู้ถือหุ้นในการควบคุมดูแลการจัดการงานของบริษัทที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ในฐานะผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ ๑ ใช้สิทธิออกเสียงปลดโจทก์ทั้งสองออกจากกรรมการและปลดโจทก์ที่ ๑ ออกจากประธานกรรมการ และแต่งตั้งจำเลยที่ ๒ เป็นประธานกรรมการของจำเลยที่ ๑ แทน จึงเป็นปกติธรรมดาของวิธีการจัดการบริษัทจำกัด ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๔๔ และมาตรา ๑๑๕๑ ดังกล่าว นอกจากนี้การที่ที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นมีมติให้ถอดถอนโจทก์ทั้งสองออกจากกรรมการและถอดถอนโจทก์ที่ ๑ ออกจากประธานกรรมการของจำเลยที่ ๑ และแต่งตั้งจำเลยที่ ๒ เป็นประธานกรรมการแทน ก็ไม่ทำให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ หลุดพ้นจากการถูกตรวจสอบการบริหารงานของจำเลยที่ ๑ เพราะจำเลยที่ ๒ ในฐานะประธานกรรมการและจำเลยที่ ๓ ในฐานะกรรมการของจำเลยที่ ๑ ยังคงต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของบริษัทและอยู่ในความครอบงำหรือการควบคุมของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นอยู่ต่อไป ดังนั้น การออกเสียงลงคะแนนของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ดังกล่าวจึงมิใช่เป็นการให้สิทธิประโยชน์แก่ตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นกรณีพิเศษ แม้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จะเป็นผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องดังกล่าวก็เป็นเพียงส่วนได้เสียตามธรรมดาหาใช่

ส่วนได้เสียเป็นพิเศษที่ถึงกับต้องห้ามไม่ให้ร่วมลงมติตามมาตรา ๑๑๘๕ แต่อย่างใดไม่ การออกเสียงลงมติของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ดังนั้น การประชุมและมติที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ ๑ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ ซึ่งมีผู้รับมอบฉันทะ จากผู้ถือหุ้นเข้าร่วมประชุม ๕ คน จากจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด ๖ คน นับจำนวนหุ้นได้ ๑๐,๐๐๐ หุ้น จากจำนวนหุ้นทั้งหมด ๒๐,๐๐๐ หุ้น จึงเป็นการประชุมที่มีผู้ถือหุ้นเข้าร่วม ประชุมมีจำนวนหุ้นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่แห่งทุนของบริษัท ครบองค์ประชุมและที่ประชุมมีมติ ด้วยเสียงข้างมากถูกต้องตามข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ การประชุมและมติที่ประชุมวิสามัญ ผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ ๑ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ ชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ แล้ว

คำถาม การโอนหุ้นที่ฝ่าฝืนข้อบังคับของบริษัท ผู้รับโอนจะใช้สิทธิในฐานะผู้ถือหุ้น เช่น ออกหนังสือเชิญประชุม เข้าร่วมประชุม ทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุม ออกเสียงในการ ประชุมในมติต่าง ๆ ได้หรือไม่ และหากที่ประชุมมีมติใด ๆ มตินั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๕๔๕๓/๒๕๖๑

หุ้นของผู้คัดค้านที่บริษัท ค. โอนให้ ก. เป็นหุ้นชนิดระบุชื่อลงใบหุ้นโดยมีข้อบังคับ ของผู้คัดค้านกำหนดไว้ว่า หุ้นของบริษัทนั้นโอนกันได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์ อักษรจากคณะกรรมการก่อนเท่านั้น และมติในการประชุมของคณะกรรมการเกี่ยวกับการให้ ความยินยอมในการโอนหุ้นใด ๆ ของบริษัทจะต้องได้รับเสียงสนับสนุนจากกรรมการอย่างน้อย ๕ คน ดังนี้ การโอนหุ้นระหว่างบริษัท ค. กับ ก. จึงต้องเป็นไปตามข้อบังคับดังกล่าว ที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๙ วรรคหนึ่ง

ขณะที่บริษัท ค. ทำสัญญาโอนหุ้นให้ ก. นั้น การโอนหุ้นของบริษัท ค. ให้ ก. ไม่ได้ได้รับความยินยอมจากคณะกรรมการของผู้คัดค้านและมิได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการ แม้จะแจ้งบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นของผู้คัดค้านไปยังนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทว่า ก. เป็นผู้ถือหุ้น ที่รับโอนจากบริษัท ค. ก็ดี แต่เป็นการกระทำของ ก. ไม่ใช่เป็นของคณะกรรมการของ ผู้คัดค้าน การโอนหุ้นระหว่างบริษัท ค. กับ ก. เป็นการฝ่าฝืนต่อข้อบังคับของผู้คัดค้านและ ไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๑๒๙ วรรคหนึ่ง ก. จึงไม่ได้กรรมสิทธิ์ในหุ้นของผู้คัดค้าน และไม่อาจใช้ สิทธิใด ๆ ในฐานะผู้ถือหุ้นดังกล่าวได้ การที่ ก. ออกหนังสือเชิญประชุม เข้าร่วมประชุมทำ หน้าที่ประธานที่ประชุม และออกเสียงในการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นเรื่องเปลี่ยนแปลงกรรมการ อำนาจกรรมการ และเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของผู้คัดค้าน จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และ มติต่าง ๆ ที่ลงไว้ก็เป็นมติที่ไม่ชอบ

คำถาม ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยการครอบครองปรปักษ์แต่ยังมีได้จดทะเบียนการได้มากับพนักงานเจ้าหน้าที่จะยกเป็นข้อต่อสู้บุคคลผู้สืบสิทธิในที่ดินดังกล่าวในฐานะทายาทผู้รับพินัยกรรมของเจ้าของที่ดิน ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๗๔๐/๒๕๖๑

พ. ยกที่ดินพิพาทให้จำเลยปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยและทำประโยชน์ในที่ดินมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๐ และ น. มอบโฉนดที่ดินให้จำเลยยึดถือไว้เป็นหลักฐานว่าได้ยกที่ดินพิพาทให้จำเลยการที่ น. ไปแจ้งความว่าโฉนดที่ดินหายและขอออกใบแทนโฉนดที่ดินในปี ๒๕๕๑ เป็นเหตุผลส่วนตัวของ น. ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อครอบครองที่ดินพิพาทของจำเลย แม้การยกให้ที่ดินซึ่งเป็นอสังหาริมทรัพย์จะไม่สมบูรณ์เพราะมิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕๒๕ แต่จำเลยได้ครอบครองที่ดินพิพาทด้วยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปี ก่อนที่ น. จะรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินในปี ๒๕๕๕ จำเลยย่อมได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๙๒ อันเป็นการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์โดยทางอื่นนอกจากนิติกรรม และแม้จำเลยยังมีได้จดทะเบียนการได้มากับพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่โจทก์จดทะเบียนได้สิทธิในที่ดินมาจากการสืบสิทธิของ พ. และ น. ในฐานะทายาทผู้รับพินัยกรรม โจทก์จึงมิใช่บุคคลภายนอกผู้ได้สิทธิมาโดยเสียค่าตอบแทน ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๙๙ วรรคสอง จำเลยยกสิทธิดังกล่าวขึ้นเป็นข้อต่อสู้โจทก์ได้

คำถาม ยืมรถจักรยานยนต์ไปจากผู้มีสิทธิครอบครองตามสัญญาเช่าซื้อเพื่อขับไปส่งผู้อื่น แล้วนำไปจำหน่ายแก่บุคคลภายนอก โดยมีได้มีเจตนาเอารถจักรยานยนต์ไปแต่ต้น จะมีความผิดฐานใด

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๖๔๔/๒๕๖๑

จำเลยขอยืมรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายไปจาก ข. ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิครอบครองตามสัญญาเช่าซื้อ การที่ ข. อนุญาตให้จำเลยขั้บรถจักรยานยนต์ไปส่ง ส. จึงเป็นการส่งมอบการครอบครองรถจักรยานยนต์ให้จำเลยชั่วคราวซึ่งจำเลยมีหน้าที่ต้องนำรถจักรยานยนต์ที่ขอยืมไปมาคืน ข. เมื่อจำเลยนำรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายไปจำหน่ายแก่บุคคลภายนอก จึงเป็นการเบียดบังเอาทรัพย์สินของผู้เสียหายเป็นของบุคคลอื่นโดยทุจริตขณะที่จำเลยครอบครองทรัพย์สินนั้นอันเป็นความผิดฐานยักยอกทรัพย์สิน ตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๒ วรรคแรก การกระทำของจำเลยไม่ใช่ความผิดฐานลักทรัพย์ ที่โจทก์ฎีกาว่าได้ความจาก ส. ว่า จำเลยบอกว่า หลังจากจำเลย

ได้รจัดกรยานยนต์แล้วนำไปขายทันที การขอยืมรถจึงเป็นอุบายที่จะได้รจัดกรยานยนต์ไปนั้น ก็เป็นเพียงการคาดคะเนของใจทกถึงเจตนารมณ์ของจำเลยซึ่งไม่อาจนำมารับฟังเป็นผลร้ายว่า จำเลยมีเจตนาเอารถจัดกรยานยนต์ของผู้เสียหายไปตั้งแต่ต้น เมื่อจำเลยชำระค่าเสียหายแก่ ผู้เสียหายเป็นที่พอใจและผู้เสียหายไม่ติดใจดำเนินคดีแก่จำเลยยอมทำให้สิทธินำคดีอาญา มาฟ้องระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๒)

คำถาม เป็นเจ้าพนักงานแต่มิได้มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการหรือรักษาเงินยืมทดรอง ของราชการ หากร่วมรับเจ้าพนักงานที่มีหน้าที่ดังกล่าวเบียดบังเงินยืมทดรองราชการมาเป็น ของตนจะเป็นตัวการร่วมกระทำความผิดด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๐๑/๒๕๖๒

ป.อ. มาตรา ๑๕๗ เป็นบทบัญญัติที่ลงโทษแก่บุคคลที่กระทำความผิดที่เป็นเจ้าพนักงาน และต้องมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ แม้จำเลยที่ ๒ จะเป็นเจ้าพนักงานและเป็น ภริยาของจำเลยที่ ๑ ตลอดจนร่วมกับจำเลยที่ ๑ ในการเบียดบังเงินยืมทดรองราชการเป็นของ ตนโดยทุจริต แต่จำเลยที่ ๑ เพียงผู้เดียวที่เป็นผู้ขอเงินยืมทดรองราชการและได้รับอนุญาต จำเลยที่ ๑ จึงเป็นผู้มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการหรือรักษาเงินยืมทดรองราชการ จำเลยที่ ๒ หาได้มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการหรือรักษาเงินยืมทดรองราชการ แม้จำเลยที่ ๒ จะร่วมกับจำเลยที่ ๑ กระทำความผิดต่อบทบัญญัติดังกล่าวก็จะลงโทษจำเลยที่ ๒ อย่าง เจ้าพนักงานผู้มิหน้าที่ในการจัดการหรือรักษาทรัพย์แล้วเบียดบังทรัพย์เป็นของตนโดยทุจริตไม่ได้ คงลงโทษจำเลยที่ ๒ ได้แต่เพียงในฐานะผู้สนับสนุนตาม ป.อ. มาตรา ๘๖ เท่านั้น ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ฎีกาขึ้นมา ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกเองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์
บรรณาธิการ